

slech osob, které se nezdržují v místě soudu, může býti nahrazen též vyžádáním si písemného vyjádření. Jsou-li tu zákonné podmínky, může býti použito výslechu stran a účastníků zejména za tím účelem, aby byly odstraněny nedostatky procesní způsobilosti, zákonného zastoupení nebo zmocnění k vedení rozepře nebo aby bylo vyšetřeno, zda-li s odložením procesních úkonů jest spojeno nebezpečí pro nezpůsobilou stranu nebo jejího odpůrce (§§ 6, 8 a 9 civ. ř. s.), aby byly odstraněny pochybnosti ohledně pravosti plné moci (§ 30 civ. ř. s.), aby soud si opatřil vysvětlení, jichž má zapotřebí k rozhodnutí o odnětí práva chudých a jeho právních výhod (§ 72 civ. ř. s.) nebo k rozhodnutí o zavedení přípravného řízení (§ 247 civ. ř. s.), nebo aby straně byly při prodloužení nebo zkrácení lhůt, při odročení stání atd. sděleny okolnosti, jež má osvědčiti.

III. Výslech (slyšení), pokud zákon pro jednotlivé případy nic jiného neustanovuje, může býti proveden bez současné přítomnosti ostatních osob, jež mají býti slyšeny a bez sepsání protokolu; stačí stručný písemný záznam ve spisech o výsledku výslechu. Rovněž není při výslechu zapotřebí, aby každé z osob, jež mají býti slyšeny, byla poskytnuta možnost vyjádřiti se o prohlášeních osob ostatních.

IV. O sděleních stran nebo jiných účastníků, jež neobsahujíce žádného návrhu, mají význam pro obeslání, dožádání nebo jinaká soudní opatření, nebudiž bez rozdílu, zda-li se činí vůči úředníku soudcovskému, kancelářskému nebo orgánu výkonnému, sepisován protokol, nýbrž buďtež taková sdělení krátkým od soudní osoby podepsaným záznamem konstatována (§§ 86—88 jedn. ř.).

Subordinace ve službě vojenské (porušení její).

I. Deliktu toho se dopouští, kdo v době, kdy nalézá se ve skutečné službě nebo též mimo službu, odepře povinnou poslušnost služebnímu rozkazu představeného nebo jen úmyslně nezachová povinnou úctu ku představenému, ať se to děje kdykoliv a kdekoliv. Ku porušení subordinace v širším slova smyslu náleží též deserce (viz čl. Deserce).

II. Zločin porušení subordinace.

Zločin tento může býti spáchán:

1. Násilným vzepřením se představenému, ať byl tento při tom poškozen čili nic. Trestem jest smrt zastřelením; stalo-li se vzepření v řadě, tresce se zločinec dle práva stanného (§ 147 tr. z. voj.).

2. Pokus vraždy na představeném tresce se stejně, jako ad 1.

3. Odepření neb úmyslné opomenutí výkonu služebního rozkazu: Stalo-li se odepření ne sice násilně, avšak způsobem prudkým neb urážejícím, tresce se žalářem od 3 do 5 roků, v čas války od 5 do 10 let, týkal-li se rozkaz služby proti nepříteli, neb mělo-li v zápětí nesplnění rozkazu značnou újmu, jest trestem smrt zastřelením; nejsou-li zde potěžující okolnosti, tresce se vinník žalářem od 1 do 3 roků a neměl-li zločin v zápětí škodlivých následků, od 6 měsíců do 1 roku (§§ 149, 150 tr. z. voj.).

4. Nesplnění důležitého rozkazu služebního z nedbalosti tresce se žalářem od 1 do 3 roků a nenastaly-li škodlivé následky, žalářem od 6 měsíců do 1 roku.

5. Vzepření se rozkazu k vykonání mimořádné služby nebo nesplnění takového rozkazu tresce se, bylo-li užito násilí, žalářem od 5 do 10 roků, v čas války smrtí zastřelením, jinak žalářem od 1 do

3 roků; pouhé opomenutí vykonání rozkazu tresce se žalářem od 6 měsíců do 1 roku.

6. Vzepření se rozkazu směřujícímu ku zjednání kázně a pořádku tresce se žalářem od 6 měsíců do 1 roku a dle stupně vzbuzené při tom rozhořčenosti proti představenému a nepořádku též do 5 roků.

7. Zlé nakládání představeným mimo službu: Trest: žalář od 6 měsíců do 3 roků; byl-li představený zraněn nebo tělesně poškozen je tu konkurence, jež tresce se dle předpisů §§ 96 a 97 tr. z. voj.

8. Vyzvání k souboji nebo potyčce (viz čl. Souboj), směřuje-li proti představenému ve službě neb za příčinou poměru služebního, by zjednáno bylo zadostučinění za domněle utrpěné bezpráví, trest od 1 do 5 roků (§§ 151 až 155 tr. z. voj.).

III. Porušení subordinaace stíhají se co přečin y, nevykazují-li známek posud vylíčených deliktů, a trestají se vězením od 1 týdne do 6 měsíců, při poddůstojnících též degradací, při důstojnících propuštěním.

IV. Porušení subordinaace netrestají se však vůbec, nesplní-li podřízený rozkaz, který

1. se přičí službě nebo věrnosti zeměpánu povinné;

2. když předmětem rozkazu je jednání neb opomenutí, v němž lze patrně seznati přečin neb zločin;

3. dala-li rozkaz sice osoba vyšší, jež však k tomu nebyla dle předpisu služebního zmocněna;

4. obdržel-li podřízený od svého bezprostředního velitele jiné rozkazy nebo nastanou-li později okolnosti, jež by přivoditi mohly při vykonání rozkazu patrnou újmu pro službu (§ 158 tr. z. voj.).

Substituace dědická viz Poddědic.

Subvence a garancie státní (železniční).

I. Pojem a význam.

Garancie (záruka) státní záleží v tom, že stát a to pravidelně v listině koncesní přejímá zároveň ručení za určitý čistý výnos dráhy, chtěje tak umožniti stavbu a udržování železnic pro veledůležitý jich význam v obchodě. Záruka, již stát zde poskytuje, může záležiti v zajištění dávky na základě poměru již z předu stanoveného nebo může učiněna býti závislou teprve od výsledků vozby. Také záležiti může v tom, že se stát sám podniku účastní převezma část akcií nebo poskytna zálohy. Mezi různými způsoby státní garancie má však obzvláštní význam t. zv. záruka výnosu, která záleží v tom, že stát soukromé dráze zajistí určité minimum čistého výnosu závodního kapitálu, takže nedosáhne-li skutečný výtěžek výše tohoto minima, stát sám diferencii uhradí; obmezená záruka výnosu jest tu tenkrát, zajistí-li se dráze ručení státu jen do výše toho obnosu, jehož potřebí jest ku zúrokování a soustavnému umorění kapitálu zjednaného vydáním soukromých obligací. Jiným způsobem garancie jest spolugarancie, při níž nastupuje konkurence ohledně záruky, již poskytnouti dlužno, v ten způsob, že účastní jí se dle jistých podílů stát a jednotlivé obce neb země korunní, jimiž dráha prochází. Příklad takovéto spolugarancie podává zákon o Vídeňských městských podnikcích ze dne 18. července 1892 č. 109 ř. z.

Jiný způsob poskytování záruky záleží, jak již výše podotknuto, v účastnění se na kapitálu závodním. Tento způsob vyskytuje se obzvlášť při drahách místních (srv. čl. Dráhy); záruka poskytuje se konečně udělo-